

Posuzování shody ITS služeb a zařízení

Mgr. Marek Ščerba

Mgr. David Bárta, doc. Ing. Zdeněk Lokaj, Ph.D.

Centrum dopravního výzkumu v.v.i.

Fakulta dopravní ČVUT v Praze

TB0400MD07

Proč je posuzování shody v ITS aktuální?

- Hlavním cílem zavedení systému **posuzování shody je regulace trhu**. Pro ČR se tak jedná o vytvoření trhu s ITS zařízeními a službami a **zajištění jejich stanovené kvality a interoperability**
- Stát i města budou nakupovat technologie čím dál více, proto je důležité **zavést jednotná pravidla, která umožní propojit různé systémy a usnadnit proces veřejných zakázek**.

Požadavky EU na ITS?

- Požadavky směrnice ITS (2010/40/EU) formulované v 6 Prioritních akcích (A až F) jsou „nařizovány“ skrze Nařízení (přímé převzetí do sbírky zákonů členských států):
 - **Nařízení č. 885/2013** o poskytování informačních služeb týkajících se bezpečných a chráněných parkovacích míst pro nákladní a užitková vozidla
 - **Nařízení č. 886/2013** o údajích a postupech pro poskytování minimálních univerzálních informací o dopravním provozu souvisejících s bezpečností silničního provozu uživatelům, pokud možno bezplatně
 - **Nařízení č. 962/2015** kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/40/EU, pokud jde o poskytování informačních služeb o dopravním provozu v reálném čase v celé EU

Prioritní opatření směrnice ITS pokrytá Nařízenímí EU

- **A:** poskytování multimodálních cestovních informačních služeb v rámci celé EU;
- **B:** poskytování dopravních informačních služeb v reálném čase (RTTI) v rámci celé EU;
- **C:** data a procedury pro poskytování, je-li to možné, minimálních univerzálních dopravních informací souvisejících s bezpečností silničního provozu (SRTI) uživatelům zdarma;
- **D:** harmonizované poskytování interoperabilní služby eCall v rámci celé EU;
- **E:** poskytování služeb informujících o bezpečných parkovacích místech pro nákladní automobily a užitková vozidla;
- **F:** poskytování služeb pro rezervaci bezpečných parkovacích míst pro nákladní automobily a užitková vozidla;

System posuzování shody ITS zařízení a služeb v České republice

- Návrh zavedení systému posuzování shody ITS zařízení a služeb v ČR řeší projekt TACŘ Beta TB0400MD07, realizovaný **Fakultou dopravní ČVUT v Praze** a **Centrem dopravní výzkumu v.v.i.**
- Posuzování shody by mělo pokrývat zejména tyto dvě oblasti:
 - **Posuzování shody** součástí, aplikací a služeb ITS prostřednictvím tzv. „**prohlášení o shodě**“
 - **Posuzování shody** součástí, aplikací a služeb ITS v případě **bezpečnostně kritických nebo bezpečnostně relevantních systémů**

Posuzování shody součástí, aplikací a služeb ITS prostřednictvím tzv. „prohlášení o shodě“

- **Posuzování shody** tzv. „prohlášením o shodě“ vychází z **principu samocertifikace** subjektů poskytující ITS služby/aplikace či zařízení;
- **Praktické fungování**
 - subjekt poskytující ITS služby či zařízení prohlášením o shodě **deklaruje**, že jeho služba či zařízení **je v souladu s definovanými legislativními a normativními dokumenty**;
 - případný přezkum této shody probíhá ex-post.
 - Vhodné především pro poskytovatele dopravních informací a dat (jednotné formáty dat, DATEX II)

Posuzování shody součástí, aplikací a služeb ITS v případě bezpečnostně kritických nebo bezpečnostně relevantních systémů

- Posuzování shody vycházející ze **Zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky** a změně a doplnění některých předpisů ve znění pozdějších předpisů
- Ve struktuře systému posuzování shody budou zavedeny následující subjekty:
 - **Zkušební laboratoř (ZL)** – provádějící zkoušky ITS aplikací a zařízení na základě zkušebních postupů
 - **Certifikační orgán výrobků (COV)** – provádějící odborné posouzení aplikací a zařízení na základě certifikačních postupů

Jak začít?

- Nejsou jednotné technické specifikace
- Není povinnost certifikovat (ani v EU)
- Nařízení EU kladou povinnosti na MD ČR:
 - **Zřídit jednotný přístupový bod** (tzv. SPA), který bude publikovat data v jednotném formátu DATEX II
 - **Zřídit Nominovaný orgán** – organizace odpovědná za dohled nad plněním povinností

Jak začít?

- Certifikace vyžaduje silnou vládu, strategické cíle v rozvoji trhu s ITS a masivní investice ze strany státu, Certifikace vyžaduje přípravu:
 - **Integrační organizaci**, která soustředí odborné síly různých zájmových skupin na vytvoření technických specifikací a zkušebních postupů
 - **Demonstrátory technologií** – testovací polygony (test beds), které umožní v reálném prostředí otestovat technologické možnosti a navrhnout přiměřené požadavky na přesnost, dostupnost, životnost, pokrytí atd. jednotlivých systémů a služeb
 - **Vypracovat znění Nařízení vlády** o posuzování shody ITS zařízení, systémů a aplikací k provedení zákona č. 90/2016 Sb.

Příklad demonstrátoru pro parkování kamionů (2016-2017)

- **Jednotná digitální mapa odstavných parkovišť** na dálniční síti ČR v DATEX II s detailním popisem nabízených služeb a parkovací kapacitou (s využitím dosavadních výsledků a včetně terénního průzkumu)
- **Otevřené rozhraní API pro odběratele dat o odpočívkách** a také o aktuální obsazenosti vybavených odpočívek
- odpočívka osazená **detekčním systémem v poloprovozu**,
- **Návrh modelu certifikace dodávaných technologií a systémů pro zjišťování obsazenosti odpočívek**
- Ekonomické vyhodnocení s **návrhem investičního plánu** na vybavení silniční sítě v ČR
- **Hierarchizace odpočívek** dle kvality a šíře poskytovaných služeb a obsazenosti

Další uvažované demonstrátory

- **Silniční práce** (probíhá pilot na D5)
- Demonstrátor pro detekční a komunikační systémy
- Urban ITS
- Monitorování klimatických vlivů

Děkuji za pozornost!

Mgr. Marek Ščerba
marek.scerba@cdv.cz